Nummer ZD2017-002755

Directie directie sb

Gemeente Amsterdam

College van burgemeester en wethouders **B&W**

Voordracht voor de collegevergadering van 09 mei 2017

Kabinet

Portefeuille Grondzaken (32)

Agendapunt Do

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Vaststellen van het beleid Grondwaardebepaling voor bestaande erfpachtrechten 2017

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. Inzake het beleid Grondwaardebepaling voor bestaande erfpachtrechten 2017 (hierna: beleid Grondwaardebepaling):
   1.1. Kennis te nemen van de relatie tussen de Overstapregeling van voortdurende naar eeuwigdurende erfpacht voor woonbestemmingen 2017 (hierna: Overstapregeling) en het beleid Grondwaardebepaling.
   1.2. In te stemmen met het ter instemming voorleggen van het beleid Grondwaardebepaling aan de gemeenteraad op het moment dat de Overstapregeling ter instemming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.
2. Inzake de aanpassingen die zijn gedaan in het door het college op 20 december 2016 vastgestelde voorgenomen beleid Grondwaardebepaling, dat tijdens de inspraak over de Overstapregeling ter informatie voorlag:
   2.1. Kennis te nemen van de belangrijkste aanpassingen en het effect dat ze hebben op de hoogte van de buurtstraatquote, zijnde:
      2.1.1. Als vertrekpunt voor het bepalen van de buurtstraatquote de laagste WOZ-waarde van peildatum 1 januari 2014 of peildatum 1 januari 2015 nemen.
      2.1.2. Opnemen funderingskosten in de opstalwaarde.
      2.1.3. Opnemen hogere kwaliteitsopslag in de opstalwaarde.
      2.1.4. Aanpassen opstalwaarde vanwege technische aanpassingen.
      2.1.5. De buurtstraatquote alleen baseren op de individuele grondquote van volledig afgeronde woningen.
      2.1.6. Een bovengrens voor de buurtstraatquote hanteren van 49%.
   2.2. Kennis te nemen van de financiële effecten van de aanpassingen in het beleid Grondwaardebepaling.
3. Inzake de adviezen van Ortec Finance:
   3.1. Kennis te nemen van de belangrijkste conclusies en adviezen, die zij hebben gegeven op een eerdere versie van het beleid Grondwaardebepaling, zijnde:
      3.1.1. de keuze om een gemiddelde quote per buurtstraat te bepalen voorkomt het rechtstreeks doorwerken van fouten op objectniveau en geeft voldoende variatie in grondquotes;
      3.1.2. de herbouwkosten zijn aanmerkelijk hoger ingeschat dan de herbouwkosten waarvan in het advies van de Grondwaardecommissie is uitgegaan, geadviseerd wordt dit te motiveren;
      3.1.3. geadviseerd wordt om in navolging van het advies van de Grondwaardecommissie de kwaliteit van de opstallen te laten meewegen door de herbouwkosten te laten correleren met de WOZ-waarde per m^2;
      3.1.4. de berekening van de verouderingsfactor in het advies van de Grondwaardecommissie is gebaseerd op een analyse met lagere bouwkosten. Als de berekening van de verouderingsfactor wordt uitgevoerd met de herbouwkosten zoals gehanteerd voor de WOZ-methode, dan zou dit tot een andere verouderingsfactor leiden;

Kabinet

3.1.5. alle buurtstraatquotes buiten de bandbreedte van 5% punt onder en boven de buurtquote worden aangepast. Met nader onderzoek kan worden bepaald welke buurtstraatquotes wel en welke niet moeten worden aangepast.

3.1.6. het is niet mogelijk om op basis van de WOZ-gegevens een betrouwbare verouderingsfactor te bepalen.

3.1.7. het effect van veroudering neemt toe naarmate de herbouwkosten hoger worden ingeschat.

3.2. In te stemmen met het niet opnemen van een verouderingsfactor in de opstalwaarde wat gemiddeld genomen leidt tot lagere buurtstraatquotes en daarmee tot lagere grondwaarden.

4. Vast te stellen het beleid Grondwaardebepaling, waarin staat hoe de erfpachtgrondwaarde, en de daarop gebaseerde canon en afkoopsom, worden bepaald voor reeds uitgegeven voortdurende en eeuwigdurende erfpachtrechten. De belangrijkste uitgangspunten van het beleid Grondwaardebepaling zijn:

4.1. Het beleid geldt voor alle reeds in erfpacht uitgegeven rechten, met uitzondering van rechten waarvoor de Algemene Bepalingen 1985 of 1998 (de corporatierechten) van toepassing zijn en de erfpachtrechten uitgegeven door de Haven van Amsterdam:

4.2. De grondwaarde wordt residueel bepaald, waarbij de grondwaarde het verschil is tussen de marktwaarde van grond en opstallen samen en de waarde van de opstallen;

4.3. De grondwaarde voor erfpachtrechten met een woonbestemming wordt bepaald door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met de buurtstraatquote. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

4.3.1. de buurtstraatquote wordt jaarlijks opnieuw bepaald aan de hand van de WOZ-waarde van het vorige belastingjaar en de geactualiseerde genormeerde opstalwaarden.

4.3.2. wanneer de bestemming van het erfpachtrecht een huurwoning betreft, wordt de buurtstraatquote met 5%-punt verlaagd. Het minimum van een buurtstraatquote van 5% blijft daarbij van toepassing;

4.3.3. de buurtstraatquote bedraagt minimaal 5% en maximaal 49%;

4.3.4. de buurtstraatquote is berekend aan de hand van uniforme rekenregels met als doel de buurtstraatquotes betrouwbaar en consistent te laten zijn over de stad;

4.3.5. de grondquote van een woning is de grondwaarde gedeeld door de WOZ-waarde. De grondwaarde wordt berekend door het verschil tussen de WOZ-waarde en de genormeerde opstalwaarde van een object;

4.3.6. de buurtstraatquote is het gemiddelde van de berekende grondquotes per object, met een minimum van 5%, in een buurtstraat of buurt;

4.3.7. de buurtstraatquote wordt separaat bepaald voor eengezins- en meergezinswoningen;

4.3.8. de WOZ-waarde op de WOZ-beschikking van het voorgaande jaar (met peildatum van een jaar eerder). Als eenmalige uitzondering hierop wordt in 2017 de laagste WOZ-waarde van peildatum 1 januari 2014 of peildatum 1 januari 2015 gebruikt;

4.4. De grondwaarde voor erfpachtrechten met een niet-woonbestemming wordt op basis van maatwerk bepaald aan de hand van actuele marktwaarden en genormeerde opstalwaarden, beide op basis van nieuw gerealiseerd onroerend goed. De belangrijkste uitgangspunten zijn:

Kabinet

4.4.1. de opstalwaarde voor de verschillende referenties wordt jaarlijks genormeerd bepaald;
4.4.2. de minimale grondwaarde is € 254 per m² bruto vloeroppervlak;
4.4.3. voor parkeren is de minimale prijs van € 2.208 per plaats;
4.4.4. voor Warmte Koude Opslag (WKO) bronnen is een vaste prijs van € 2.208 per bron van toepassing;
4.4.5. de vaste en minimale prijzen worden jaarlijks per 1 januari geïndexeerd met de consumentenprijsindex (CPI)-alle huishoudens.

4.5. De grondwaarde van erfpachtrechten met een woon- en met een niet-woonbestemming wordt vanwege de bestaande contractrelatie en bezwaring met erfpacht gedeprecieerd met 10%. Na depreciatie resteert de erfpachtgrondwaarde. De erfpachtgrondwaarde vormt de basis voor bepaling van de erfpachtkosten bij wijzigingen.

4.6. De wijze van het bepalen van het canonpercentage en de afkoopsom zijn gelijk aan de wijze zoals die wordt toegepast bij nieuwe gronduitgiften in eeuwigdurende erfpacht en op 22 juni 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld (Gemeenteblad afd. 1, nr. 664).

5. Kennis te nemen van de lijst van buurtstraatquotes die volgt uit de rekenregels van beslispunt 4 voor de bepaling van de grondwaarde voor woningen.
6. In te stemmen met het jaarlijks laten toetsen van het Beleid Grondwaardebepaling door een externe commissie van deskundigen, die toeziet op een correcte toepassing van de in het beleid opgenomen methodiek tot bepaling van de erfpachtgrondwaarden.
7. Kennis te nemen van de verschillen in grondwaardebepaling tussen het huidige grondprijsbeleid 2016 en de grondwaardebepaling op basis van de WOZ-methode (nieuwe methode). De belangrijkste verschillen zijn:
   7.1. Op de korte termijn vallen de erfpachtgrondwaarden op basis van de WOZ-methode gemiddeld 16% lager uit, de afkoopsom is gemiddeld 61% lager.
   7.2. De verschillen voor de afkoopsommen, canon en erfpachtgrondwaarde voor eengezins- en meergezinswoningen zijn redelijk in lijn met elkaar:
      7.2.1. voor meergezinswoningen wordt de afkoopsom voor 50 jaar gemiddeld genomen circa 61% lager en is de canon en erfpachtgrondwaarde gemiddeld circa 17% lager.
      7.2.2. voor eengezinswoningen is de afkoopsom voor 50 jaar gemiddeld genomen circa 57% lager en de canon en erfpachtgrondwaarde circa 8% lager.
8. In te stemmen met het voorstel aan de gemeenteraad om, na instemming door de gemeenteraad met het onderhavige collegebesluit tot vaststelling van het beleid Grondwaardebepaling, het huidige beleid voor de grondwaardebepaling van bestaande voortdurende erfpachtrechten, zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 5 oktober 2016 (Gemeenteblad afd. 1, nr. 1174), in te trekken.
9. In te stemmen met bijgaande raadsvoordracht, waarmee de gemeenteraad bovengenoemde beslispunten 1 tot en met 8 ter instemming worden voorgelegd, met dien verstande dat de raad niet wordt gevraagd het beleid Grondwaardebepaling (beslispunt 4 van deze voordracht) vast te stellen, maar in te stemmen met het collegebesluit tot vaststelling van het beleid Grondwaardebepaling.
10. Geheimhouding op te leggen op deze voordracht en de meegezonden bijlagen nrs. 1, 2, 3 en 7 op grond van artikel 55 lid 1 van de Gemeentewet, jo. artikel 10, 2e lid, onder f en g van de Wet Openbaarheid Bestuur, tot het moment van aanlevering van de bijlagen bij deze voordracht voor de raadscommissie RO.

Kabinet

11. In te stemmen met het openbaar maken van deze voordracht en de bijlagen nrs. 1, 2, 3 en 7 bij deze voordracht op het moment van aanlevering van de bijlagen bij deze voordracht voor de raadscommissie RO.
12. Geheimhouding op te leggen op deze voordracht en de bijlagen nrs. 1, 2, 3 en 7 bij de voordracht op grond van artikel 55 lid 1 van de Gemeentewet, jo. artikel 10, 2e lid, onder g van de Wet Openbaarheid Bestuur, indien het college niet instemt met deze voordracht.

Kernboodschap

Om bij wijzigingen van een bestaand erfpachtrecht de erfpachtgrondwaarde te kunnen bepalen heeft de gemeente het beleid Grondwaardebepaling opgesteld. Dit beleid geldt voor tijdelijke, eeuwigdurende en voortdurende erfpachtrechten en bij overstappen van voortdurende naar eeuwigdurende erfpacht. Het beleid is gebaseerd op het advies van de Grondwaardecommissie. De gemeente heeft de versie die voor de inspraak bekend is gemaakt extern laten toetsen. Het beleid is daarna op enkele aspecten aangepast naar aanleiding van reacties die tijdens de inspraak over de Overstapregeling zijn gemaakt. Het beleid Grondwaardebepaling wordt tegelijk met de Overstapregeling en het aanvullend erfpachtbeleid aan de gemeenteraad voorgelegd ter instemming.

Bestuurlijke achtergrond

Het college heeft op 18 november 2014 het concept-Startdocument Eeuwigdurende erfpacht en op 10 februari 2015 het definitieve Startdocument voor de vernieuwing van het erfpachtstelsel vastgesteld. Hierbij heeft het college de uitgangspunten voor de stelselvernieuwing bepaald. De gemeenteraad heeft op 17 december 2014 kennisgenomen van het concept-Startdocument (Gemeenteblad afd. 1, nr. 1226) en op 10 juni 2015 kennisgenomen van het definitieve Startdocument (Gemeenteblad afd. 1, nr. 291).

Het college heeft een onafhankelijke Grondwaardecommissie (hierna: GWC), bestaande uit de professoren Berkhout, Eichholtz en Brounen, ingesteld om te adviseren over de beste methode voor het vaststellen van de grondwaarde, canon en afkoopsom voor eeuwigdurende erfpacht. Op 18 juni 2015 heeft de GWC haar advies "Schoon schip" aan de gemeente gepresenteerd. In de bestuurlijke reactie van 6 oktober 2015 hierop heeft het college besloten het eeuwigdurend erfpachtstelsel op basis van dit advies uit te werken. De bestuurlijke reactie van het college is besproken in de raadscommissie RO van 28 oktober 2015.

Op 22 juni 2016 heeft de gemeenteraad ingestemd met de invoering van Eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (Gemeenteblad afd. 1, nr. 664), middels de vaststelling van de Algemene Bepalingen (AB2016) en het bijbehorende uitgiftebeleid en grondprijsbeleid voor nieuwe gronduitgiften in eeuwigdurende erfpacht. Het eeuwigdurende erfpachtstelsel is van toepassing op woningen en op maatschappelijk en commercieel vastgoed, met uitzondering van erfpachtrechten met algemene bepalingen voor woningcorporaties en voor Haven Amsterdam, waarvoor separate afspraken gelden of worden gemaakt.

Op 5 oktober 2016 heeft de gemeenteraad de geactualiseerde grondprijslijst 2016 voor woningbouw bestaande voortdurende rechten van erfpacht vastgesteld (Gemeenteblad afd. 1, nr. 1174). Deze grondprijzen zijn bepaald volgens de wijze waarop de gemeente het

Kabinet

grondprijsbeleid de afgelopen jaren vorm gaf en wijkt daarmee af van het advies van de GWC. De wijze van grondwaardebepaling conform het advies van de GWC is uitgewerkt in het hier voorliggende beleid Grondwaardebepaling. Zodra deze is vastgesteld komt het grondprijsbeleid voor bestaande erfpachtrechten zoals dat tot nu toe van toepassing was te vervallen.

Op 20 december 2016 heeft het college de Overstapregeling van voortdurende naar eeuwigdurende erfpacht vrijgegeven voor inspraak (nr. ZD2016-009442). Tegelijkertijd heeft het college ingestemd met het voorgenomen beleid Grondwaardebepaling voor bestaande erfpachtrechten (ZD2016-009443) en het voorgenomen aanvullend erfpachtbeleid voor bestaande erfpachtrechten (ZD2016-009445). Het voorgenomen beleid Grondwaardebepaling en het voorgenomen aanvullend beleid zijn niet ter inspraak voorgelegd, maar werden als achtergrondinformatie aan insprekers beschikbaar gesteld, zodat insprekers zich een volledig beeld konden vormen. Deze drie collegebesluiten zijn besproken in de raadscommissie RO van 8 februari 2017. De inspraak over de Overstapregeling heeft plaatsgevonden van 9 januari t/m 19 februari 2017.

Op 21 april 2017 heeft het college het besluit genomen tot vaststelling van de hoofdpunten voor de Overstapregeling en beleid Grondwaardebepaling (ZD2017-002794).

Deze hoofdpunten zijn:

1. De Overstapregeling geldt alleen voor erfpachtrechten met de bestemming wonen.
2. Erfpachters kunnen in 2017 overstappen op basis van de WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2014 danwel de WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2015, waarbij de laagste van deze twee WOZ-waarden zal worden toegepast.
3. De periode waarin erfpachters een afweging kunnen maken om over te stappen wordt verlengd tot 2020. Dit betekent dat ook gedurende 2018 en 2019 overgestapt kan worden op basis van de laagste WOZ-waarde van 2014 danwel 2015, de buurtstraatquotes uit het beleid Grondwaardebepaling 2017 en het canonpercentage van 2017. De daaruit afgeleide canon zal vanaf 1 januari 2017 worden aangepast aan de daadwerkelijke inflatie van het voorgaande jaar.
4. Voor erfpachters die overstappen geldt een overstappremie van 25% op het canonbedrag danwel afkoopsom.
5. Er komt een betalingsvorm bij: canonbetalende erfpachters kunnen bij overstap kiezen voor direct afkopen van de eeuwigdurende canon vanaf de einddatum van het tijdvak van het voortdurende erfpachtrecht en tot die tijd hun huidige betalingsregime behouden. Deze komt naast de betalingsvormen die er al waren, zijnde de eeuwigdurende canon betalen vanaf de einddatum van het tijdvak van het voortdurende erfpachtrecht en tot die tijd het huidige betalingsregime behouden of direct alle toekomstige canonbetalingen afkopen.
6. De vangnetregeling wordt uitgebreid met, onder strikte voorwaarden, de mogelijkheid van uitgestelde betaling van de canonverplichting tot het moment waarop een erfpachter de woning verkoopt.
7. De grondwaarde voor erfpachtrechten met een woonbestemming wordt bepaald door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met de buurtstraatquote, waarbij de buurtstraatquote wordt aangepast met als belangrijkste wijzigingen:
   7.1. de funderingskosten opnemen in de opstalwaarde.
   7.2. een hogere kwaliteitsopslag in de opstalwaarde.
   7.3. Een bovengrens voor de buurtstraatquote hanteren van 49%.
8. De wijze van het bepalen van het canonpercentage en de afkoopsom zijn gelijk aan de wijze zoals die wordt toegepast bij nieuwe gronduitgiften in eeuwigdurende

Kabinet

erfpacht en op 22 juni 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld (Gemeenteblad afd. 1, nr. 664).

Tegelijk met de hier voorliggende besluiten worden in het kader van de vernieuwing van het erfpachtstelsel aan het college op 9 mei 2017 ook de volgende besluiten voorgelegd:

- "Vaststellen van de Overstapregeling van voortdurende naar eeuwigdurende erfpacht voor woonbestemmingen 2017".
- "Vaststellen van het aanvullend erfpachtbeleid voor bestaande erfpachtrechten."

Na besluitvorming door het college worden deze drie voorstellen aan de raadscommissie RO en de raad ter instemming voorgelegd.

Tevens wordt in de collegevergadering van 9 mei het besluit voorgelegd inzake "Beantwoording schriftelijke vragen van de raadsleden Van Osselaer, Moorman en Dijk inzake de overstapregeling van voortdurende naar eeuwigdurende erfpacht en de grondwaardebepaling voor bestaande erfpachtrechten".

Bestuurlijke prioriteit

De vernieuwing van het huidige stelsel voor voortdurende erfpacht naar een stelsel voor eeuwigdurende erfpacht is één van de doelstellingen in het coalitieakkoord 2014-2018.

Wettelijke grondslag

Gemeentewet artikel 160 lid 1 sub e: het college is bevoegd tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten.

Gemeentewet artikel 169 4e lid: de raad wordt vooraf ingelicht indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening van het gevoerde bestuur ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. Het uitgeven van gronden in erfpacht valt onder de bevoegdheid van het college. Ook het vaststellen en wijzigen van het beleid Grondwaardebepaling is een bevoegdheid van het college. Gelet echter op het grote maatschappelijke en financiële belang van het erfpachtstelsel voor zowel huidige erfpachters, toekomstige erfpachters als voor de gemeente, legt het college de voorstellen niet eerst voor wensen en bedenkingen voor aan de gemeenteraad, maar direct aan de raad ter instemming.

Onderbouwing besluit

Ad 1.1. Kennis te nemen van de relatie tussen de Overstapregeling en het beleid Grondwaardebepaling.

In Amsterdam werd tot juli 2016 de grond in voortdurende erfpacht uitgegeven. Voortdurende erfpacht betekent dat het erfpachtrecht een onbepaalde looptijd heeft, maar is opgedeeld in tijdvakken. Bij de start van elk nieuw tijdvak wordt de canon herzien. Sinds juli 2016 geeft de gemeente haar grond in eeuwigdurende erfpacht uit. Eeuwigdurende erfpacht betekent dat het erfpachtrecht een onbepaalde looptijd heeft en géén tijdvakken kent. Deze nieuwe uitgiften vinden plaats aan de hand van de op 22 juni 2016 door de

Kabinet

gemeenteraad vastgestelde Algemene Bepalingen 2016 en het grondprijsbeleid voor nieuwe uitgiften in eeuwigdurende erfpacht. Dit grondprijsbeleid voor nieuwe uitgiften voorziet niet in beleid om de erfpachtgrondwaarde te bepalen voor een reeds in erfpacht uitgegeven recht (een zogenaamd bestaand recht), dat nodig is bij wijzigingen van dat recht. Ook het huidige grondprijsbeleid voor bestaande voortdurende rechten voorziet niet in het bepalen van de erfpachtgrondwaarde van een reeds bestaand eeuwigdurend erfpachtrecht.

Om overstap naar eeuwigdurende erfpacht mogelijk te maken voor erfpachters is daarom een methode van grondwaardebepaling voor eeuwigdurende erfpacht voor bestaande rechten nodig. Dit was aanleiding om een methode van grondwaardebepaling te ontwikkelen die toepasbaar is voor alle bestaande rechten, zowel tijdelijke als voortdurende als eeuwigdurende erfpachtrechten. Het college heeft zich hierbij laten adviseren door de GWC en het voorliggende beleid Grondwaardebepaling is een uitwerking van hun advies. Het is belangrijk dat er in de gemeente één methodiek van grondwaardebepaling wordt gehanteerd, omdat:

- één methode eenduidiger is en fouten in de uitvoering voorkomt;
- het verschil in afkoopsom tussen eeuwigdurende en voortdurende erfpacht zo altijd dezelfde verhouding kent;
- de huidige methode door de GWC als intransparant is beoordeeld.

Het beleid Grondwaardebepaling is opgesteld om te worden toegepast in drie situaties:

1. bij gemeentelijke aanbieding bij canonherziening bij einde van het tijdvak;
2. bij wijziging van een bestaand erfpachtrecht, waaronder het omzetten van een voortdurend recht naar eeuwigdurend recht (de zogenaamde overstap naar eeuwigdurende erfpacht), een bestemmingswijziging, een bebouwingsuitbreiding of een combinatie van twee of meer van deze opties;
3. bij conversie van een tijdelijk naar een eeuwigdurend recht van erfpacht.

Ad 1.2. In te stemmen met het ter instemming voorleggen van het beleid Grondwaardebepaling aan de gemeenteraad op het moment dat de Overstapregeling ter instemming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Het college kiest er voor om het beleid Grondwaardebepaling tegelijk met de Overstapregeling en het Aanvullend Beleid ter instemming aan te bieden aan de gemeenteraad.

Ad 2.1. Kennis te nemen van de aanpassingen die zijn gedaan in het door het college op 20 december 2016 vastgestelde voorgenomen beleid Grondwaardebepaling, dat tijdens de inspraak over de Overstapregeling ter informatie voorlag en het effect ervan op de hoogte van de buurtstraatquote.

Het college kondigde bij aanvang van de inspraak aan ook het beleid Grondwaardebepaling aan te passen ten behoeve van het nieuwe eeuwigdurende erfpachtstelsel. Vanwege de samenhang met de Overstapregeling is het beleid Grondwaardebepaling op hetzelfde moment openbaar gemaakt, maar lag niet ter inspraak voor. Veel van de inspraakreacties gingen echter over de betaalbaarheid van de overstap. De erfpachtkosten hangen enerzijds samen met de Overstapregeling (voorwaarden en betaalvormen), maar anderzijds

Kabinet

ook met het beleid Grondwaardebepaling (de methode van grondwaardebepaling op basis van de WOZ-waarde en de buurtstraatquote). Hoewel over het beleid Grondwaardebepaling geen inspraak plaatsvond, heeft het college de Overstapregeling, het beleid Grondwaardebepaling en het aanvullende erfpachtbeleid in samenhang bezien en aangepast naar aanleiding van de inspraakreacties. De inspraakreacties over de Overstapregeling, het beleid Grondwaardebepaling en het aanvullend erfpachtbeleid zijn opgenomen in de Nota van Beantwoording, die een bijlage is bij de voordracht over de Overstapregeling. Hierin staat tevens weergegeven welke aanpassingen het college heeft gedaan, waarvan de aanpassingen die betrekking hebben op het beleid Grondwaardebepaling in deze voordracht worden aangehaald.

Ad 2.1.1. Als vertrekpunt voor het bepalen van de buurtstraatquote de laagste WOZ-waarde van peildatum 1 januari 2014 of peildatum 1 januari 2015 nemen.

In de Overstapregeling die ter inspraak voorlag, was opgenomen dat bij tussentijds overstappen de WOZ-waarde met peildatum van twee jaar eerder zou worden gehanteerd. Voor tussentijds overstappen in 2017 werd echter een uitzondering gemaakt: hiervoor gold de WOZ-waarde met peildatum 2014. Op basis van de WOZ-waarden van 2014 zijn de residuele grondwaarden op objectniveau bepaald en via de individuele grondquote vervolgens gemiddeld in een buurtstraatquote.

Richting erfpachters is deze keuze als voordelig gepresenteerd, omdat de WOZ-waarde met peildatum 2015 in Amsterdam gemiddeld 9% hoger ligt. Er is echter een aantal erfpachters voor wie de WOZ-waarde met peildatum 2015 lager uitvalt dan die van 2014. Zij hebben dus een nadeel van deze keuze. Omdat het de bedoeling was om met keuze voor 2014 de erfpachter een voordeel te geven, is in het aangepaste beleid Grondwaardebepaling de WOZ van 2015 gehanteerd voor de bepaling van de buurtstraatquotes als deze voordeliger is dan die van 2014. Het kiezen voor de laagste WOZ-waarde betekent een voordeel voor de betreffende erfpachter en dus een financieel nadeel voor de gemeente.

Ongeveer 2.000 eengezinswoningen (5% van het totaal aantal eengezinswoningen die in aanmerking komen voor overstap) hebben een lagere WOZ-waarde 2015 dan 2014. Gemiddeld genomen is het verschil € 32.000 per woning. Dit betekent dat de totale WOZ-waarde van eengezinswoningen door de laagste van 2014 of 2015 te nemen met ongeveer € 60 miljoen daalt. Ongeveer 15.000 meergezinswoningen (10% van het totaal aantal meergezinswoningen die in aanmerking komen voor overstap) hebben een lagere WOZ-waarde 2015 dan 2014, waarbij het gemiddelde verschil € 8.000 per woning is. Hierdoor daalt de totale WOZ-waarde van de meergezinswoningen met € 120 miljoen.

Daar waar meerdere objecten binnen één buurtstraat een lagere WOZ-waarde 2015 hebben zal dit ook een drukkend effect hebben op de buurtstraatquote en daarmee op de erfpachtgrondwaarde van alle woningen in die buurtstraat. In totaal worden de buurtstraatquotes van circa 1.300 buurtstraten lager. Het effect op de buurtstraatquotes is echter beperkt. De gemiddelde buurtstraatquotes voor zowel meergezinswoningen als eengezinswoningen dalen met enkele tiende van procentpunten.

Ad 2.1.2. Opnemen funderingskosten in de opstalwaarde.

De funderingskosten waren niet meegenomen in de opstalwaarde en daarmee niet in de buurtstraatquote tijdens de inspraak, met als argument dat de fundering kan worden hergebruikt. Veel insprekers hebben aangegeven dit oneerlijk te vinden. Er is daarom aan

Kabinet

het externe bouwkostenbureau gevraagd de funderingskosten in beeld te brengen voor meergezinswoningen en eengezinswoningen bij de verschillende woninggrootten. Deze zijn vervolgens verwerkt in de opstalwaarden en buurtstraatquotes. Door het opnemen van de funderingskosten is de opstalwaarde gestegen en dalen de buurtstraatquotes. Het effect van deze maatregel is grofweg:

- De gemiddelde buurtstraatquote bij meergezinswoningen daalt van 26,1 % naar 24,6%.
- De gemiddelde buurtstraatquote bij eengezinswoningen daalt van 36,6% naar 33,3%.
- Dit effect is groter bij kleine en goedkope woningen dan bij grote en duurdere woningen.

Ad 2.1.3. Opnemen hogere kwaliteitsopslag in de opstalwaarde.

In de opstalwaarde, die opgenomen was in het beleid Grondwaardebepaling dat tijdens de inspraak ter informatie is vrijgegeven, is een toeslag voor extra kwaliteit gehanteerd voor duurdere woningen en een afslag voor goedkopere woningen. Met deze toeslag wordt het kwaliteitsverschil tussen een goedkopere en een duurdere woning beprijsd (duurdere woningen kennen een gemiddeld genomen duurder materiaalgebruik) ten opzichte van de gemiddeld berekende woning. Woningen die duurder zijn dan de gehanteerde gemiddelde marktwaarde kregen een kwaliteitstoeslag van € 4 per m² op de herbouwkosten voor elke € 100 per m² hogere WOZ-waarde in het beleid Grondwaardebepaling dat tijdens de inspraakperiode vrijgegeven is. Goedkopere woningen kregen een kwaliteitsafslag van € 3 per m² op de herbouwkosten voor elke € 100 per m² lagere WOZ-waarde. Woningen met een hogere WOZ-waarde hebben over het algemeen een hoger afwerkingsniveau én hogere bijkomende kosten (kosten voor bijvoorbeeld architect en leges, maar ook voor risico-opslagen). In het aangepaste beleid Grondwaardebepaling is de kwaliteitsopslag verhoogd, zodat meer recht gedaan wordt aan de duurdere inrichting bij duurdere woningen. Bij de berekening van de buurtstraatquote wordt daarom uitgegaan van een hogere kwaliteitstoeslag, namelijk € 12 per m² meer (totaal € 16 per m²) op de herbouwkosten voor elke € 100 per m² hogere WOZ-waarde bij duurdere woningen en zonder de kwaliteitsafslag voor elke € 100 per m² lagere WOZ-waarde bij goedkopere woningen. Het effect van deze maatregel is grofweg:

- De gemiddelde buurtstraatquote bij meergezinswoningen daalt van 26,1% naar 24,1%.
- De gemiddelde buurtstraatquote bij eengezinswoningen daalt van 36,6% naar 35,4%.
- Het effect is groter op duurdere woningen omdat hun herbouwkosten sterker stijgen waardoor de BSQ sterker daalt.

Ad 2.1.4. Aanpassen opstalwaarde vanwege technische aanpassingen.

Bij de buurtstraatquotes die tijdens de inspraak ter informatie zijn gepubliceerd, zijn voor de bepaling van de opstalwaarde per woningtype curves gemaakt waaruit duidelijk wordt dat de kosten per m² voor een grote woning lager zijn dan voor een kleine woning. Dit is gebaseerd op de idee dat in een kleine en een grote woning grotendeels gelijke voorzieningen aanwezig zijn (beide hebben één meterkast, één ontsluiting, enzovoort). Insprekers gaven aan vooral de opstalwaarde van grote woningen niet als reëel te herkennen.

Kabinet

Dit gaf aanleiding om nog eens goed naar het afwerkingsniveau te kijken dat is opgenomen in de opstalwaarde. Het afwerkingsniveau zoals dat opgenomen is in de opstalwaarde is als standaard te bestempelen voor nieuwbouwwoningen en er is gezocht naar een iets hoger afwerkingsniveau om daarmee tegemoet te komen aan de erfpachters, die aangeven dat investeringen in de woning onterecht afgeroomd zouden worden. In de opstalwaarden die nu onderdeel zijn van het aangepaste beleid Grondwaardebepaling zijn kostenposten opgenomen voor vloer-, plafond- en wandafwerking en kosten voor dakterras en/of tuin bij eengezinswoningen.

Daarnaast is de projectgrootte van grote eengezinswoningen naar beneden bijgesteld, waardoor de opstalwaarde toeneemt; het is immers relatief kostbaarder om een project met weinig woningen te realiseren dan een project met veel woningen. Tot slot is in de opstalwaarde van eengezinswoningen een deel van de kosten voor het realiseren van een kopgevel verwerkt, omdat hier te weinig rekening mee gehouden was.

Het effect van deze technische aanpassingen op de buurtstraatquotes is grofweg:

- De gemiddelde buurtstraatquote bij meergezinswoningen daalt van 26,1% naar 23,7%.
- De gemiddelde buurtstraatquote bij eengezinswoningen daalt van 36,6% naar 24,9%.

Ad 2.1.5. De buurtstraatquote alleen baseren op de individuele grondquote van volledig afgeronde woningen.

In het beleid Grondwaardebepaling is opgenomen dat de erfpachtgrondwaarde wordt bepaald op basis van woningen met volledig afgeronde bebouwingen. . In de berekeningen voor de buurtstraatquotes, die in de inspraak voorlagen, was de waarde in afgebouwde staat van nog niet opgeleverde woningen meegenomen. Deze woningen zijn nu uit de berekeningen verwijderd.

Het effect van deze aanpassing op de gemiddelde buurtstraatquote is zeer beperkt. Wel vallen voor enkele buurtstraten de buurtstraatquotes weg doordat het aantal referenties om de buurtstraatquote te bepalen te weinig is. Dat zal bij de definitieve vaststelling dus in een beperkt aantal gevallen leiden tot reacties dat erfpachters eerst wel en nu geen buurtstraatquote meer hebben.

Ad 2.1.6. Een bovengrens voor de buurtstraatquote hanteren van 49%.

Bij de tijdens de inspraak ter informatie gepubliceerde buurtstraatquotes gold voor circa 6% van de erfpachters een buurtstraatquote hoger dan 60%. Toch ging veel van de discussie in en rond de inspraak over de extreme uitschieters van 70% en 80%. Naast een ondergrens in de buurtstraatquote van 5% (terwijl de berekeningen soms lager uitkomen) geldt in het voorliggende beleid Grondwaardebepaling ook een bovengrens van 49%, waardoor extremen niet meer voor komen.

Het aftoppen van de buurtstraatquote op maximaal 49% leidt ertoe dat bij circa 1.200 woningen de buurtstraatquote verlaagd wordt naar 49%. Voor deze erfpachters gezamenlijk betekent dit dat hun residuele grondwaarde in 2017 in totaal circa € 145 miljoen lager ligt dan zonder aftopping het geval zou zijn. Zonder aftopping is de totale residuele grondwaarde circa € 774 miljoen en door de bovengrens van 49% wordt hun totale residuele grondwaarde € 629 miljoen.

Kabinet

Ad 2.2. Kennis te nemen van de financiële effecten van de aanpassingen in het beleid Grondwaardebepaling.

Voor alle aanpassingen onder beslispunt 2.1 is het gezamenlijke effect op de hoogte van de buurtstraatquotes en de gemeentelijke opbrengsten inzichtelijk gemaakt. Alle verschillen zijn weergegeven ten opzichte van de voorstellen en berekeningen zoals die in de inspraak vrijgegeven zijn.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat de aanpassingen gezamenlijk zorgen voor een daling van de gemiddelde buurtstraatquote van alle woningen van 28% naar 21%. Bij meergezinswoningen daalt de buurtstraatquote van 26% naar 21% en bij eengezinswoningen van 37% naar 20%. Deze verlaging van de buurtstraatquotes leidt tot een daling van de toekomstige gemeentelijke inkomsten over een periode van 100 jaar van grofweg € 600 miljoen. Hieronder wordt nader ingegaan op de verschillen.

	Meergezins-woningen	Eengezins-woningen
Gemiddelde BSQ bij inspraak* Gemiddelde BSQ na aanpassingen	26% 21%	37% 20%
Hoogste BSQ bij inspraak Hoogste BSQ na aanpassingen (zonder aftopping)	64% 49% (51%)	85% 49% (67%)
Aantal woningen met BSQ>49% bij inspraak Aantal woningen met BSQ>49% na aanpassingen, maar voor aftopping	6.792 91	6.067 1.058

* Tijdens de inspraak lag per buurtstraat een bandbreedte in de buurtstraatquote voor. Het gemiddelde is berekend op basis van de onderkant van deze bandbreedte.

Verder valt het volgende op:

- Bij meergezinswoningen dalen de gemiddelde buurtstraatquotes sterker bij woningen met een hoge WOZ-waarde.
- Bij eengezinswoningen is de daling van de buurtstraatquote over alle WOZ-categorieën nagenoeg gelijk.
- Het aandeel woningen met een buurtstraatquote tussen de 5% en 10% stijgt bij zowel de meergezinswoningen (van 25% naar 31%) als de eengezinswoningen (van 1% naar 28%).
- Het aandeel woningen met een buurtstraatquote van meer dan 40% daalt aanzienlijk, bij meergezinswoningen van 23% naar 5% en bij eengezinswoningen van 33% naar 11%.

In onderstaande tabel wordt een overzicht van de buurtstraatquotes gegeven, zoals deze na aanpassingen zijn geworden en wat deze waren tijdens de inspraakperiode.

Kabinet

BSQ range	Beleid Grondwaardebepaling 2017 (na aanpassingen n.a.v. inspraakperiode) EGW	MGW	Totaal	%	Cumulatief	Voorgenomen beleid Grondwaardebepaling (tijdens inspraakperiode) EGW	MGW	Totaal	%	Cumulatief
5 - 10	9.958	48.555	58.513	31%	31%	227	38.566	38.793	20%	20%
10 - 15	4.387	12.491	16.878	9%	39%	53	7.664	7.717	4%	24%
15 - 20	3.246	12.911	16.157	8%	48%	1.382	11.037	12.419	7%	31%
20 - 25	5.654	16.735	22.389	12%	60%	5.468	10.864	16.332	9%	39%
25 - 30	3.381	15.587	18.968	10%	70%	5.387	16.011	21.398	11%	51%
30 - 35	992	23.528	24.520	13%	82%	4.044	15.697	19.741	10%	61%
35 - 40	1.838	16.432	18.270	10%	92%	5.248	20.542	25.790	14%	74%
40 - 45	1.878	7.119	8.997	5%	97%	4.702	19.384	24.086	13%	87%
45 - 50	2.104	781	2.885	2%	98%	1.224	10.070	11.294	6%	93%
50 <	-	-	-	0%	98%	5.773	5.750	11.523	6%	99%
Sub totaal	**33.438**	**154.139**	**187.577**	**98%**	**98%**	**33.508**	**155.585**	**189.093**	**99%**	**99%**
Geen BSQ	1.590	1.848	3.438	2%	100%	1.497	425	1.922	1%	100%
Totaal	**35.028**	**155.987**	**191.015**	**100%**	**100%**	**35.005**	**156.010**	**191.015**	**100%**	**100%**

Ad 3.1. Kennis te nemen van de belangrijkste conclusies en adviezen van Ortec Finance die zij hebben gegeven op een eerdere versie van het beleid Grondwaardebepaling.

In lijn met het advies van de GWC en de raadsvoordracht van 10 februari 2016 "Uitwerking van het eeuwigdurende stelsel" heeft het college de methode voor de grondwaardebepaling voor bestaande erfpachtrechten verder uitgewerkt. Voor het bepalen van de grondwaarde van woningen zijn meer dan 4.600 buurtstraatquotes bepaald. Met de WOZ-waarde van de woning en de buurtstraatquote wordt de grondwaarde van een woning bepaald. De rekenregels, zoals opgenomen in het beleid Grondwaardebepaling, zijn bepaald na uitvoerige analyse van de buurtstraatquotes en zorgen voor betrouwbare en consistente quotes.

De uitwerking van de versie van het beleid Grondwaardebepaling van september 2016 en de rekenregels zijn voorgelegd aan adviesbureau Ortec Finance met de vraag of de uitwerking een consistente, verdedigbare en logische invulling is van het advies van de GWC. Ortec heeft vervolgens drie adviezen aan de gemeente uitgebracht, namelijk:

1. "Beoordeling uitwerking advies Grondwaardecommissie" van 19 oktober 2016;
2. "Verouderingsfactor o.b.v. WOZ-gegevens Amsterdam" van 30 november 2016;
3. "Gevoeligheid verouderingsfactor voor hoogte herbouwkosten" van 30 november 2016.

Over de keuze van de buurtstraat als niveau van grondwaardebepaling is het advies van Ortec van 19 oktober 2016 positief. De door de gemeente gebruikte herbouwwaarden zijn echter aanmerkelijk lager dan de bouwkosten waarvan de GWC is uitgegaan en Ortec

12187

Kabinet

adviseert dit te motiveren. Een belangrijke consequentie van hogere bouwkosten is dat de verouderingsfactor niet meer met de juiste uitgangspunten is bepaald en deze opnieuw bepaald zou moeten worden. Samenvattend zijn de conclusies:

3.1.1 de keuze om een gemiddelde quote per buurtstraat te bepalen voorkomt het rechtstreeks doorwerken van fouten op objectniveau en geeft voldoende variatie in grondquotes;

3.1.2 de herbouwkosten zijn aanmerkelijk hoger ingeschat dan de herbouwkosten waarvan in het advies van de GWC is uitgegaan, geadviseerd wordt dit te motiveren;

3.1.3 geadviseerd wordt om in navolging van het advies van de GWC de kwaliteit van de opstallen te laten meewegen door de herbouwkosten te laten correleren met de WOZ-waarde per m²;

3.1.4 de berekening van de verouderingsfactor in het advies van de GWC is gebaseerd op een analyse met lagere bouwkosten. Als de berekening van de verouderingsfactor wordt uitgevoerd met de herbouwkosten zoals gehanteerd voor de WOZ-methode, dan zou dit tot een andere verouderingsfactor leiden;

3.1.5 alle buurtstraatquotes buiten de bandbreedte van 5% punt onder en boven de buurtquote worden aangepast. Met nader onderzoek kan worden bepaald welke buurtstraatquotes wel en welke niet moeten worden aangepast.

3.1.6 het is niet mogelijk om op basis van de WOZ-gegevens een betrouwbare verouderingsfactor te bepalen.

3.1.7 het effect van veroudering neemt toe naarmate de herbouwkosten hoger worden ingeschat.

De verschillen tussen de herbouwkosten zoals deze door de gemeente zijn bepaald en de bouwkosten zoals deze door de GWC zijn toegepast voor Amsterdam, ontstaan omdat de gemeente bij de bepaling van de vervangingswaarde uitgaat van onder andere het volgende:

- opslag wegens bouwen in stedelijk gebied
- bijkomende kosten (honoraria en heffingen)
- BTW over de herbouwkosten en de bijkomende kosten

De gemeente ziet geen reden om deze kosten niet op te nemen in de vervangingswaarde. Het betreft kosten waarmee de erfpachter daadwerkelijk wordt geconfronteerd bij het vervangen van de opstallen.

Naar aanleiding van het advies van Ortec zijn de herbouwkosten voor een deel afhankelijk gemaakt van de WOZ-waarde per m². Op deze manier zal aan het advies van de GWC om de kwaliteit een rol te laten spelen in de herbouwkosten worden voldaan.

Naar aanleiding van het advies van 19 oktober 2016 is aan Ortec gevraagd de verouderingsfactor te berekenen op basis van de WOZ, zoals door Ortec geadviseerd. Ortec is in haar rapport tot de conclusie gekomen dat het niet mogelijk is een verouderingsfactor te bepalen op basis van de WOZ-gegevens van Amsterdam, maar

Kabinet

dat er wel een nieuwe verouderingsfactor kan worden bepaald door de oorspronkelijke verouderingsfactor aan te passen voor hogere herbouwbouwkosten.

Ortec heeft een nieuwe verouderingsfactor bepaald door de bouwkosten naar boven bij te stellen in het oorspronkelijke model. Dit levert volgens Ortec betrouwbare resultaten op. Het gebruik van deze verouderingsfactor bij het bepalen van de buurtstraatquotes leidt in de ogen van de gemeente echter tot lage opstalwaarde en daarmee tot hoge grondwaarden die moeilijk of niet uitlegbaar zijn.

Ad 3.2. In te stemmen met het niet opnemen van een verouderingsfactor in de opstalwaarde wat gemiddeld genomen leidt tot lagere buurtstraatquotes en daarmee tot lagere grondwaarden.

Achter het laten vervallen van de verouderingsfactor zitten de volgende overwegingen:

- De gemeente heeft aanvankelijk de oorspronkelijke verouderingsfactor opgenomen in de grondwaardebepaling en zag resultaten die aansloten bij het doel van de verouderingsfactor;
- De gemeente had niet verwacht dat Ortec zou concluderen dat de oorspronkelijke verouderingsfactor niet voldoet bij de door de gemeente gehanteerde hogere herbouwkosten;
- De gemeente kan zich niet vinden in de door Ortec aangedragen aangepaste verouderingsfactor, omdat de uitkomsten niet aansluiten bij de opstalwaarden die de gemeente realistisch acht;
- Het nu laten vervallen van de verouderingsfactor leidt tot gemiddeld genomen lagere buurtstraatquotes en daarmee tot lagere grondwaarden.

Op basis van de verouderingsfactor uit het GWC-advies heeft de gemeente aanvankelijk de buurtstraatquotes bepaald. Deze gaven een voorspelbaar en logisch beeld van grondwaarden over de stad. De oorspronkelijke verouderingsfactor levert consistente en uitlegbare buurtstraatquotes op en de verouderingsfactor lijkt daarmee zijn werking en nut te bewijzen. De gemeente werd dan ook verrast door de conclusie van Ortec dat de verouderingsfactor niet bruikbaar was vanwege de door de gemeente gehanteerde (hogere) herbouwkosten. De gemeente wilde graag vasthouden aan het advies van de GWC dat veroudering een rol zou moeten spelen bij de bepaling van de opstalwaarde in de residuele grondwaardeberekening en heeft om die reden Ortec gevraagd de verouderingsfactor te bepalen bij hogere bouwkosten. De verouderingsfactor die Ortec Finance adviseert op basis van de hogere bouwkosten levert echter onrealistisch lage opstalwaarden op in Amsterdam. Lage opstalwaarden leveren in de residuele benadering vervolgens hoge grondwaarden op en daarmee hogere canonbedragen. De gemeente is vervolgens tot de conclusie gekomen dat er nu geen bruikbare verouderingsfactor beschikbaar is die aansluit op de Amsterdamse situatie en heeft daarom geen verouderingsfactor toegepast op de opstalwaarde. Het niet toepassen van de verouderingsfactor leidt tot gemiddeld genomen lagere grondwaarden en canonbedragen.

Ad 4. In te stemmen met het beleid Grondwaardebepaling, waarin staat hoe de erfpachtgrondwaarde, en de daarop gebaseerde canon en afkoopsom, wordt bepaald voor reeds uitgegeven voortdurende en eeuwigdurende erfpachtrechten.

Kabinet

De gemeente Amsterdam geeft grond uit in erfpacht. Dit betekent dat de grond eigendom blijft van de gemeente en dat de erfpachter de grond mag gebruiken tegen een vergoeding; de canon. De waarde van de grond bepaalt de hoogte van de canon. De gemeente voert dit beleid al meer dan honderd jaar: uitgifte in erfpacht is regel en verkoop in vol eigendom de uitzondering. Er zijn nu veel bestaande erfpachtrechten in Amsterdam, zowel voortdurende als eeuwigdurende erfpachtrechten omdat de gemeente sinds juli 2016 de grond in eeuwigdurende erfpacht uitgeeft. Daarnaast is er nog een aantal tijdelijke erfpachtrechten.

Bestaande erfpachtrechten kunnen wijzigen. Onder meer bij een canonherziening einde tijdvak (CHET), omzetting naar eeuwigdurende erfpacht, bestemmingswijziging en bebouwingsuitbreiding. Bij wijzigingen is het nodig om de waarde van de grond, de canon en eventueel de afkoopsom van de canon te bepalen. De wijze waarop dit gebeurt, is vastgelegd in het voorliggende beleid Grondwaardebepaling. Dit beleid gaat specifiek in op bestaande erfpachtrechten, zowel tijdelijke als voortdurende als eeuwigdurende erfpachtrechten. Voor nieuwe uitgiften in erfpacht is het beleid 'Grondprijsbeleid voor nieuwe gronduitgiften in eeuwigdurende erfpacht' van toepassing zoals deze op 22 juni 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Het college heeft zich in het kader van de invoering van eeuwigdurende erfpacht laten adviseren door de GWC over de bepaling van de grondwaarde van bestaande erfpachtrechten. De gemeente heeft het advies van de GWC voor woonbestemmingen uitgewerkt tot een methode waarbij op basis van de WOZ-waarde van de woning en de buurtstraatquote de grondwaarde kan worden bepaald. Zoals aangegeven in de onderbouwing van beslispunt 3 is in afwijking van het advies van de GWC besloten om de verouderingsfactor niet te hanteren, waardoor de grondwaarden gemiddeld genomen lager uitkomen dan met verouderingsfactor.

Voor erfpachtrechten met een niet-woonbestemming vindt de grondwaardebepaling vooralsnog plaats op basis van de actuele marktwaarde en de opstalwaarde uitgaande van nieuwbouwkosten inclusief de kosten voor de sloop van de bestaande opstal . Vooralsnog is het niet mogelijk gebleken om voor niet-woonbestemmingen op basis van de WOZ-waarde de grondwaarde te bepalen.

Na depreciatie van deze grondwaarde resteert de erfpachtgrondwaarde op basis waarvan de canon voor eeuwigdurende en voortdurende erfpacht kan worden bepaald. De canon kan desgewenst door de erfpachter afgekocht worden. De afkoopsom volgt uit de netto contante waarde van de nog verschuldigde canonbetalingen voor het resterende voortdurende en/of eeuwigdurende tijdvak.

Ad 4.1. Het beleid geldt voor alle reeds in erfpacht uitgegeven rechten, met uitzondering van rechten waarvoor de Algemene Bepalingen 1985 of 1998 (de corporatierechten) van toepassing zijn en de erfpachtrechten uitgegeven door de Haven van Amsterdam.

Voor erfpachtrechten uitgegeven onder de Algemene Bepalingen van de Haven en de Algemene Bepalingen 1985 of 1998 voor woningcorporaties is dit beleid Grondwaardebepaling niet van toepassing. Bij wijzigingen van die rechten wordt niet uitgegaan van de erfpachtgrondwaarde zoals in het beleid Grondwaardebepaling beschreven. Het beleid Grondwaardebepaling is van toepassing op (wijzigingen van) erfpachtrechten met de AB1915, AB1934, AB1937, AB1955, AB1966, AB1994, de AB2000 en de AB2016.

Kabinet

Ad 4.2. De grondwaarde wordt residueel bepaald, waarbij de grondwaarde het verschil is tussen de marktwaarde van grond en opstallen samen en de waarde van de opstallen.

In navolging van het advies van GWC is de residuele methode uitgangspunt bij de bepaling van de erfpachtgrondwaarde. Het verschil tussen de marktwaarde (inclusief grond) en de opstalwaarde is de grondwaarde. De GWC concludeert over de methode voor waardebepaling: "De wetenschappelijke literatuur laat een duidelijke voorkeur zien voor de residuele-waardemethode. Wij adviseren de gemeente Amsterdam dan ook om deze methode te gebruiken als basis voor het bepalen van de grondwaarde."

Ad 4.3. De grondwaarde voor erfpachtrechten met een woonbestemming wordt bepaald door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met de buurtstraatquote.

In het beleid Grondwaardebepaling staat beschreven dat voor elke marktwoning met de zogenoemde buurtstraatquote een deel van de WOZ-waarde aan de grondwaarde wordt toebedeeld. Het college heeft er voor gekozen de residuele methode voor woningen uit te werken door per buurtstraat een gemiddelde grondquote te bepalen. Deze gemiddelde grondquote van een bepaalde straat in een buurt wordt de buurtstraatquote genoemd. Vermenigvuldiging van deze buurtstraatquote met de WOZ-waarde van een woning bepaalt de uiteindelijke grondwaarde waaruit de erfpachtgrondwaarde en canon kunnen worden afgeleid.

Met deze "WOZ-methode" kan voor nagenoeg alle woningen in Amsterdam een grondwaarde worden bepaald door voor circa 85% van de woningen de individuele grondwaarde residueel uit te rekenen.

Bij het bepalen van de grondwaarde voor woningen gelden de hieronder beschreven uitgangspunten.

Ad 4.3.1. Voor de bepaling van de grondwaarde geldt de WOZ-waarde op de WOZ-beschikking van het voorgaande jaar (met peildatum van een jaar eerder). Als eenmalige uitzondering hierop wordt in 2017 de laagste WOZ-waarde van peildatum 1 januari 2014 of peildatum 1 januari 2015 gebruikt.

Op advies van de GWC heeft het college gekozen om de marktwaarde van woningen voor de berekening van de grondwaarde gelijk te stellen aan de WOZ-waarde. Voor de bepaling van de grondwaarde wordt de WOZ-beschikking van een jaar eerder, met prijspeildatum van twee jaar eerder, gehanteerd. In 2017 wordt voor het bepalen van de erfpachtgrondwaarde de WOZ-waarde gehanteerd uit de WOZ-beschikking van 2015 met als peildatum 1 januari 2014. Uitzondering hierop vormen erfpachters waarvan de WOZ-waarde uit de WOZ-beschikking van 2016 met als peildatum 1 januari 2015 lager is dan die van 2014. Voor hen geldt de WOZ-waarde van 1 januari 2015.

De WOZ-waarde wordt alleen gebruikt als deze voldoet aan de volgende criteria:

1. is definitief beschikt (eventuele bezwaarprocedures zijn afgerond);
2. is gebaseerd op een volledig afgeronde bebouwing. Dit wil zeggen dat de opstal voor de peildatum is opgeleverd volgens de WOZ-administratie;
3. is gebaseerd op bestemming(en) en oppervlakte die overeenstemmen met het erfpachtrecht;
4. een eventuele bestemmingsbeperking in het erfpachtrecht ten opzichte van het bestemmingsplan heeft geen invloed op de WOZ waarde.

Kabinet

In een aantal gevallen kan het voorkomen dat er geen WOZ-waarde beschikbaar is, bijvoorbeeld bij woningen die recent zijn gebouwd en opgeleverd of wanneer een object wordt getransformeerd van bijvoorbeeld een kantoor naar wonen. In deze gevallen zal Grond & Ontwikkeling de onbezwaarde waarde van het object bepalen. Daarbij wordt vergeleken met andere WOZ-objecten die over gelijke kenmerken beschikken of wordt er gecorrigeerd voor kenmerken die verschillen tussen het object waarvoor de WOZ-waarde moet worden bepaald en de kenmerken van het object waarmee wordt vergeleken.

Ad 4.3.2. De buurtstraatquote wordt separaat bepaald voor eengezins- en meergezinswoningen.

De grondquote van een meergezinswoning en een eengezinswoning kennen grote verschillen en bij middeling van beide categorieën in één buurtstraatquote zou voorbij gegaan worden aan deze verschillen. Er is daarom gekozen om voor beide categorieën een buurtstraatquote te bepalen.

Ad 4.3.3. De buurtstraatquote is het gemiddelde van de berekende grondquotes per object, met een minimum van 5%, in een buurtstraat.

De buurtstraatquote is berekend door individuele grondquotes van eengezins- of meergezinswoningen in een buurtstraat te middelen. Er is een minimale individuele grondquote van 5% aangehouden bij de berekening van de buurtstraatquote om negatieve grondwaarden te voorkomen. Grond heeft namelijk altijd een waarde.

Voor nagenoeg alle woningen op erfpacht is een buurtstraatquote berekend.
Voor minder dan 3.500 woningen op erfpacht kon geen buurtstraatquote worden bepaald. Deze woningen staan in straten of buurten met slechts enkele eengezins- of meergezinswoningen of voor de desbetreffende woningen in de straat of buurt is de herbouwwaarde niet bepaald. Dit laatste is het geval als het woningtype nauwelijks voorkomt in de stad. In deze uitzonderlijke gevallen bepaalt de afdeling Regie en Advies van Grond & Ontwikkeling de buurtstraatquote op een soortgelijke wijze als hierboven beschreven.

De keuze voor de buurtstraatquote is gemaakt om de volgende redenen:

- Het is zo niet noodzakelijk om voor elk individueel erfpachtrecht de opstalwaarde te berekenen. Wanneer voor een representatief aantal woningen de opstalwaarde kan worden berekend, kan de buurtstraatquote voor de hele straat worden bepaald. Als voor een woning de WOZ-waarde bekend is en de opstalwaarde niet (door een afwijkend woningtype of oppervlak), dan kan toch een grondwaarde worden bepaald.
- De buurtstraatquote doet recht aan de locatieverschillen. Ook op zeer korte afstand, binnen een buurt, kan een aanmerkelijk waardeverschil bestaan in de hoogte van de grondwaarde. Bij de keuze voor een hoger schaalniveau, bijvoorbeeld het rekenen met buurtquotes, zou het waardeverschil gedeeltelijk worden uitgemiddeld.
- Door een quote van de WOZ-waarde te gebruiken, wordt recht gedaan aan de verschillen die op buurtstraatniveau tussen woningen bestaan. Zo krijgt een woning met een mooi uitzicht en dakterras of een woning met een tuin een hogere grondwaarde doordat de WOZ-waarde per m² hoger is dan de WOZ-waarde van de woningen op de tussenverdiepingen. Individuele woningen krijgen door de quote een unieke grondwaarde.

Kabinet

- De methodiek is consequent. De WOZ-waarde is voor iedereen bekend en de erfpachter heeft daar bezwaar tegen kunnen maken. Gelijke woningtypes met een gelijk onderhoudsniveau hebben dezelfde opstalwaarde gekregen.

Ad 4.3.4. De grondquote van een woning is de grondwaarde gedeeld door de WOZ-waarde. De grondwaarde wordt berekend door het verschil tussen de WOZ-waarde en de genormeerde opstalwaarde van een object.

De grondquote is het aandeel grondwaarde in de WOZ-waarde. De individuele grondquotes zijn bepaald aan de hand van de methode van de Grondwaardecommissie waarbij de grondwaarde verkregen wordt door de WOZ-waarde te verminderen met de genormeerde opstalwaarde. De grondwaarde gedeeld door de WOZ-waarde is de grondquote.

Tijdens de inspraak zijn er veel vragen door erfpachters gesteld over de totstandkoming van de opstalwaarde van hun woning, die bij de residuele grondwaardepaling gebruikt is voor de bepaling van de buurtstraatquote. Ook de raad heeft gevraagd om inzicht in deze opstalwaarde. In het beleid Grondwaardebepaling wordt de opstalwaarde van woningen beperkt toegelicht, waarin aangegeven wordt dat de opstalwaarde genormeerd wordt bepaald voor circa 15 verschillende woningtypen en dat deze afhankelijk is van woninggrootte, ligging en kwaliteit. Hieruit is niet af te leiden wat de opstalwaarde van een individueel object is. De nieuw aan het beleid toegevoegde bijlage Toelichting op de opstalwaarde bij woningen gaat dieper in op de bepaling van de opstalwaarde, waardoor voor individuele objecten wel te bepalen is welke opstalwaarde input is geweest voor de buurtstraatquote. In de bijlage wordt achtereenvolgens ingegaan op het advies van de Grondwaardecommissie en de toepassing daarvan, de opstalwaarde en de gehanteerde uitgangspunten, de opbouw van de opstalwaarde, de differentiatie van opstalwaarden, de relatie tussen opstalwaarden en de buurtstraatquotes. Tevens worden de opstalwaarden verduidelijkt met enkele voorbeelden. De bijlage bevat overzichten van de hoogte van de opstalwaarden per m² gebruiksoppervlak voor verschillende woningtypen en woninggrootten. Daarnaast zijn de toegepaste correcties voor locatie en kwaliteit in de bijlagen opgenomen. Op basis hiervan is het voor erfpachters mogelijk de door de gemeente gehanteerde opstalwaarde van hun woning te bepalen.

Ad 4.3.5. De buurtstraatquote is berekend aan de hand van uniforme rekenregels met als doel de buurtstraatquotes betrouwbaar en consistent te laten zijn over de stad.

Aan de buurtstraatquote is een aantal criteria gesteld om de betrouwbaarheid van een juiste buurtstraatquote te garanderen. Om de buurtstraatquotes te berekenen is daarom een aantal rekenregels gehanteerd; deze uitgangspunten zijn over de hele stad uniform toegepast. Individuele grondquotes kunnen alleen meewegen in de bepaling van de buurtstraatquote indien:

- het geen corporatiewoning betreft waarop de Algemene Bepalingen 1998 van toepassing zijn;
- de kavel bij eengezinswoningen niet groter is dan 500 m².

De buurtstraatquote die volgt uit individuele grondquotes wordt alleen gehanteerd als aan de volgende criteria wordt voldaan:

- voor minimaal 50% van de woningen in de buurtstraat is een individuele grondquote berekend;

Kabinet

- voor minimaal 5 woningen in de buurtstraat is een individuele grondquote berekend.

Daarnaast wordt de berekende buurtstraatquote niet gebruikt als:

- de gemiddelde WOZ-waarde in een buurtstraat meer dan € 250 hoger is dan de gemiddelde WOZ-waarde in de buurt en als de opstalwaarde in die buurtstraat meer dan € 150 lager is dan de gemiddelde opstalwaarde in de buurt;
- de WOZ-waarde in een buurtstraat meer dan € 250 lager is dan de gemiddelde WOZ-waarde in de buurt en de opstalwaarde in de buurtstraat is meer dan € 150 per m² hoger dan de gemiddelde opstalwaarde in de buurt;
- de opstalwaarde in een buurtstraat meer dan € 400 per m² lager is dan de gemiddelde opstalwaarde in de buurt.

Op het moment dat er geen buurtstraatquote is die voldoet aan bovenstaande criteria, wordt de buurtstraatquote bepaald door deze gelijk te stellen aan de buurtquote. De buurtquote is het gemiddelde van alle individuele grondquotes die berekend kunnen worden in de buurt. Voor elke buurt is naast de buurtstraatquote ook een buurtquote berekend. De buurtquote wordt alleen gehanteerd als aan de volgende criteria wordt voldaan:

- voor minimaal 50% van de woningen in de buurt is een individuele grondquote berekend;
- voor minimaal 5 woningen in de buurt is een individuele grondquote berekend.

Tenslotte is nog bepaald dat de buurtstraatquote maximaal 5% lager of 5% hoger is dan de buurtquote. Als de buurtstraatquote buiten deze bandbreedte valt, dan wordt de buurtstraatquote op 5% onder de buurtquote of 5% boven de buurtquote begrensd, afhankelijk van of de buurtstraatquote meer dan 5% naar onder of naar boven afwijkt. Een buurt kent weliswaar verschillen, maar extreme verschillen in een buurt zijn niet gewenst en worden op deze manier voorkomen. Extreme verschillen zijn namelijk moeilijk te verklaren in een buurt omdat de locatie, en daarmee de waarde van de grond, nauwelijks afwijkt.

Ad 4.3.6. De buurtstraatquote bedraagt minimaal 5% en maximaal 49%.

Er geldt een minimale buurtstraatquote van 5%, omdat grond altijd een waarde heeft.

Er geldt een maximale buurtstraatquote van 49% van de WOZ-waarde. Alle buurtstraatquotes die boven de 49% uit zouden komen, zijn op 49% gezet om extremen te voorkomen.

Ad 4.3.7. Wanneer de bestemming in het erfpachtcontract huurwoning betreft, wordt de buurtstraatquote met 5%-punt verlaagd. Het minimum van een buurtstraatquote van 5% blijft daarbij van toepassing.

Wanneer het erfpachtrecht de bestemming "huurwoning" heeft, is de bestemming (privaatrechtelijk) beperkt ten opzichte van het bestemmingsplan (publiekrecht). De WOZ-waarde wordt bepaald zonder rekening te houden met privaatrechtelijke beperkingen. Er wordt daarom een afslag op de grondwaarde gehanteerd omdat de waarde van een huurwoning niet gelijk is aan de waarde van een koopwoning. Wanneer de erfpachter de bestemming wil omzetten van "huurwoning" naar woning of koopwoning kan de canon ook worden aangepast. In het huidige Grondprijsbeleid voor bestaande erfpachtrechten wordt de marktwaarde van een huurwoning op 95% gesteld. Voorstel is om dit beleid ook

Kabinet

bij de WOZ-methode te blijven hanteren. Omdat de opstalwaarde van een huurwoning en koopwoning aan elkaar gelijk zijn, betekent dit dat de buurtstraatquote 5%-punt naar beneden moet worden bijgesteld om de grondwaarde van een huurwoning te bepalen. Hierbij is ook van toepassing dat de buurtstraatquote niet lager mag zijn dan 5%. Alle buurtstraatquotes van 10% en lager worden daarmee op 5% gesteld voor huurwoningen.

Ad 4.3.8. De buurtstraatquote wordt jaarlijks opnieuw bepaald aan de hand van de WOZ-waarde van het vorige belastingjaar en de geactualiseerde genormeerde opstalwaarden.

Voor de uitvoering van het beleid Grondwaardebepaling is het nodig dat de buurtstraatquote jaarlijks opnieuw wordt berekend, aan de hand van de WOZ-waarde met peildatum van twee jaar terug en de geactualiseerde opstalwaarden. De gemeenteraad zal jaarlijks worden geïnformeerd over de actuele buurtstraatquote die wordt bepaald conform het beleid Grondwaardebepaling.

Ad 4.4. De grondwaarde voor erfpachtrechten met een niet-woonbestemming wordt op basis van maatwerk bepaald aan de hand van actuele marktwaarden en genormeerde opstalwaarden, beide op basis van nieuw gerealiseerd onroerend goed. De belangrijkste uitgangspunten zijn:

4.4.1. de opstalwaarde voor de verschillende referenties wordt jaarlijks genormeerd bepaald;

4.4.2. de minimale grondwaarde is € 254 per m² bruto vloeroppervlak;

4.4.3. voor parkeren is de minimale prijs van € 2.208 per plaats;

4.4.4. voor Warmte Koude Opslag (WKO) bronnen is een vaste prijs van € 2.208 per bron van toepassing;

4.4.5. de vaste en minimale prijzen worden jaarlijks per 1 januari geïndexeerd met de consumentenprijsindex (CPI)-alle huishoudens.

Voor alle niet-woonbestemmingen is het vooralsnog niet mogelijk om op basis van de WOZ-waarde van courante niet-woonbestemmingen een modelmatige en (semi-) geautomatiseerde methode te vinden. Er kan daarom geen WOZ-methode zoals bij woonbestemmingen toegepast worden. Om die reden wordt de huidige wijze van erfpachtgrondwaardebepaling voor niet-wonen gehandhaafd, waarbij de grondwaarde wordt bepaald door de actuele marktwaarde te verminderen met de genormeerde opstalwaarde. Voor de opstalwaarde wordt uitgegaan van de nieuwbouwkosten inclusief de kosten voor de sloop van de bestaande opstal. De nieuwbouwkosten bestaan uit de bouwkosten en de bijkomende kosten voor nieuwbouwkwaliteit. De stichtingskostenreferenties die gehanteerd worden bij niet-wonen worden éénmaal per jaar herijkt. Het uitgangspunt voor de bepaling van de actuele marktwaarde is de fictie nieuwbouw.

Net als in het beleid voor nieuwe uitgiften is een minimale grondwaarde van toepassing. De vaste grondwaarden en minimale grondwaarden zullen jaarlijks worden geïndexeerd met de inflatie.

Ad 4.5. De grondwaarde van erfpachtrechten met een woon- en met een niet-woonbestemming wordt vanwege de bestaande contractrelatie en bezwaring met

Kabinet

erfpacht gedeprecieerd met 10%. Na depreciatie resteert de erfpachtgrondwaarde. De erfpachtgrondwaarde vormt de basis voor bepaling van de erfpachtkosten bij wijzigingen.

De GWC is ingegaan op de afslagen die deskundigen (deskundigen die in het kader van de canonherziening bij einde tijdvak opdracht krijgen de canon te bepalen) hanteren maar ook op de afslagen van de gemeente. Daarbij heeft de GWC woorden gebruikt zoals: niet terecht, onberedeneerd, discutabel en subjectief. De GWC heeft de gemeente geadviseerd niet langer te werken met afslagen en vuistregels waarvan de onderbouwing snel gedateerd zal aandoen.

De depreciatie in het huidige grondprijsbeleid is op 7 december 2010 (BD2010-008294) door het college van B&W vastgesteld op 25% en onderbouwd met de argumentatie:

- dat de grondwaardebepaling van bebouwde en bestaande erfpachtrechten gebaseerd is op de waarde van bouwrijpe grond (nieuwbouwgrondprijzen)
- en dat daarom een afslag van 15% wegens de bebouwde situatie en van 10% vanwege de bestaande contractrelatie billijk is.

In het voorliggende beleid Grondwaardebepaling wordt de grondwaarde residueel bepaald aan de hand van de opstalwaarde waar de sloopkosten onderdeel van uit maken. Hierdoor wordt de waarde van de bebouwde grond bepaald en dat betekent dat het onlogisch is om in de depreciatie een afslag van 15% te hanteren die was bedoeld om de grondwaarde van bouwrijpe grond om te zetten naar de grondwaarde van bebouwde grond. Er is echter nog steeds wel sprake van een bestaande contractrelatie waardoor het logisch is om die component van de depreciatie in stand te laten. Om die reden kiest het college er voor om uit te gaan van een depreciatie van 10% om van de grondwaarde naar de erfpachtgrondwaarde te komen.

Ad 4.6. De wijze van het bepalen van het canonpercentage en de afkoopsom zijn gelijk aan de wijze zoals die wordt toegepast bij nieuwe gronduitgiften in eeuwigdurende erfpacht en op 22 juni 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld (Gemeenteblad afd. 1, nr. 664).

Het canonpercentage voor eeuwigdurende erfpacht is bepaald bij het vaststellen van het grondprijsbeleid voor nieuwe gronduitgiften in eeuwigdurende erfpacht. Tenzij een besluit van het college of de Algemene Bepalingen anders bepalen, wordt voorgesteld het canonpercentage ook bij bestaande rechten van toepassing te verklaren. Onderdeel van het canonpercentage is de disconteringsvoet welke wordt gebruikt bij het bepalen van de afkoopsom. Door al deze parameters gelijk te houden ontstaan er geen verschillen in verhouding canon / afkoopsom ten opzichte van nieuwe uitgiften. In plaats van jaarlijkse canonbetaling kan de canonbetaling ook eeuwigdurend worden afgekocht middels een afkoopsom.

Ad 5. Kennis te nemen van de lijst van buurtstraatquotes die volgt uit de rekenregels van beslispunt 4.3 voor de bepaling van de grondwaarde voor woningen.

Op basis van de rekenregels in beslispunt 4.3 en het beleid Grondwaardebepaling zijn de buurtstraatquotes bepaald voor meergezinswoningen en voor eengezinswoningen en

Kabinet

in een lijst weergegeven. Daar waar geen buurtstraatquote staat, kon deze niet bepaald worden op basis van de rekenregels uit het beleid Grondwaardebepaling.

Ad 6. In te stemmen met het jaarlijks laten toetsen van het Beleid Grondwaardebepaling door een externe commissie van deskundigen, die toeziet op een correcte toepassing van de in het beleid opgenomen methodiek tot bepaling van de erfpachtgrondwaarden.

De gemeente zal bij de jaarlijkse vaststelling van het Beleid Grondwaardebepaling door een externe commissie van deskundigen laten toetsen of de gemeente de methodiek van grondwaardebepaling, die onder andere leidt tot de buurtstraatquotes, correct toepast.

Daarnaast kunnen erfpachters die van mening zijn dat de aanbieding van de gemeente voor een erfpachtwijziging (waaronder de overstap) onjuist is dit kenbaar maken. Indien de gemeente een fout heeft gemaakt in de aanbieding zal zij deze herstellen. Als de gemeente van mening is dat de aanbieding juist is, kan een erfpachter die het daar niet mee eens is een klacht indienen die door de klachtencommissie wordt behandeld. Indien de erfpachter niet tevreden is met de afhandeling door de klachtencommissie dan staat het indienen van een klacht bij de Ombudsman open. Op die manier wordt geborgd dat de gemeente de systematiek van grondwaardebepaling goed toepast.

Ad 7. Kennis te nemen van de verschillen in grondwaardebepaling tussen het huidige grondprijsbeleid 2016 en de grondwaardebepaling op basis van de WOZ-methode (nieuwe methode).

Op basis van de buurtstraatquote kunnen de verschillen in grondwaardebepaling tussen het huidige grondprijsbeleid en de WOZ-methode in beeld worden gebracht. De WOZ-methode voor woningen leidt tot een fijnmaziger en objectievere grondwaardebepaling. Doordat het veel fijnmaziger is zeggen de gemiddelde verschillen tussen de methodieken weinig over de verschillen op individueel niveau. De grondwaarde kan zowel hoger of lager zijn op individueel niveau.

Ad 7.1. Op de korte termijn vallen de erfpachtgrondwaarden op basis van de WOZ-methode gemiddeld 16% lager uit, de afkoopsom is gemiddeld 61% lager.

Ad 7.2. De verschillen voor de afkoopsommen, canon en erfpachtgrondwaarde voor eengezins- en meergezinswoningen zijn redelijk in lijn met elkaar:

7.2.1 voor eengezinswoningen is de afkoopsom voor 50 jaar gemiddeld genomen circa 57% lager en de canon en erfpachtgrondwaarde circa 8% lager;

7.2.2 voor meergezinswoningen wordt de afkoopsom voor 50 jaar gemiddeld genomen circa 61% lager en is de canon en erfpachtgrondwaarde gemiddeld circa 17% lager;

De vergelijking wordt gemaakt door het effect van het huidige grondprijsbeleid en de WOZ-methode inzichtelijk te maken voor een voortdurend erfpachtrecht. Op deze manier is alleen het effect van de methode van grondwaardebepaling inzichtelijk zonder het effect van het verschil tussen eeuwigdurende en voortdurende erfpacht.

Kabinet

Bij de vergelijking is uitgegaan van het canonpercentage van 3% welke vanaf 1 juli 2017 van toepassing wordt op de erfpachtrechten met de AB2000, conform collegebesluit van 27 september 2016 (nr. ZD2016-007052) en een canonpercentage van 1,94%, onder het voorbehoud van het collegebesluit (medio mei 2017) over uitvoering van de door de raad op 5 april 2017 aangenomen motie 278.17 , een disconteringsvoet van 4,5% voor de berekening van de afkoopsom voor 50 jaar. De depreciatie is 10%. De hoofdlijn van de conclusie over de prijsverschillen is hieronder weergegeven.

De verschillen worden verklaard door:

- het feit dat in de WOZ-methode wordt uitgegaan van het prijspeil 2014 (WOZ van belastingjaar 2015) voor de bepaling van de marktwaarde en in het huidige grondprijsbeleid is het prijspeil 1 april 2016. Gemiddeld genomen leidt dit tot een lagere marktwaarde in de WOZ-methode versus het huidige grondprijsbeleid;
- een verschil in opstalwaarden die in de WOZ-methode gedifferentieerd zijn naar woningtypologieën en grootte versus de stichtingskosten nieuwbouw voor één type meergezinswoning en één type eengezinswoningen in het huidige grondprijsbeleid. Hierdoor zijn de opstalwaarden bij meergezinswoningen gemiddeld lager bij de WOZ-methode en bij eengezinswoningen gemiddeld hoger in de WOZ-methode;
- bij de WOZ-methode wordt de grondwaarde van bebouwde grond bepaald, in het huidige grondprijsbeleid wordt de waarde van bouwrijpe grond, welke BTW belast is, als uitgangspunt genomen. Gemiddeld genomen leidt dit tot een hogere grondwaarde in de WOZ-methode versus het huidige grondprijsbeleid;
- de afkoopsom wordt in de WOZ-methode gebaseerd op de netto contante waarde van de canoninkomsten voor 50 jaar. In het huidige grondprijsbeleid is de afkoopsom voor 50 jaar gelijk aan de grondprijs. Gemiddeld genomen leidt dit tot een lagere afkoopsom in de WOZ-methode dan in het huidige grondprijsbeleid;
- een wijziging van de depreciatie van 25% naar 10% omdat sloopkosten al zijn opgenomen in de opstalwaarde.

De WOZ-methode zal niet altijd op dezelfde wijze afwijken van het huidige grondprijsbeleid. Doordat de WOZ-methode een prijspeil met bijna twee jaar verschil heeft ten opzichte van de huidige methode in het Grondprijsbeleid zal het verschil erg afhankelijk zijn van de marktontwikkeling in die periode. In een stijgende markt komt de WOZ-methode relatief lager uit dan wanneer de methode zou zijn toegepast op actuele marktwaarde en andersom. Zonder de marktontwikkeling van de afgelopen twee jaar zou de WOZ-methode aanmerkelijk hoger uitkomen dan de wijze van grondprijsbepaling in het huidige grondprijsbeleid.

Ad 8. In te stemmen met het voorstel aan de gemeenteraad om, na instemming door de gemeenteraad met het onderhavige collegebesluit tot vaststelling van het beleid Grondwaardebepaling, het huidige beleid voor de grondwaardebepaling van bestaande voortdurende erfpachtrechten, zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 5 oktober 2016 (Gemeenteblad afd. 1, nr. 1174), in te trekken.

Het beleid Grondwaardebepaling komt in de plaats van het huidige beleid voor grondwaardebepaling van bestaande voortdurende rechten. Het beleid Grondwaardebepaling is namelijk van toepassing voor alle bestaande rechten, dus ook voor voortdurende rechten.

Kabinet

De WOZ-methode, die voortkomt uit het advies van de GWC, is fijnmaziger en bijna compleet dekkend over de stad. De methode is daarmee consistenter en veelomvattender dan de huidige methode die de gemeente hanteert. Daarmee voldoet de methode aan de wens van de gemeente om een helder en transparant stelsel in te richten. Er is een aantal belangrijke voordelen van de voorgestelde methode van grondwaardebepaling boven de huidige methode:

- Voor het grootste deel kan de grondwaarde, en daarmee de canon en afkoopsom, systematisch worden bepaald. Dit bevordert de objectiviteit en minimaliseert de hoeveel capaciteit die nodig is om de grondwaarde te bepalen.
- De voorgestelde methode kent een veel kleinere korrelgrootte (circa 4.600 buurtstraten versus circa 265 buurten in het Grondprijsbeleid 2016). Hierdoor wordt er meer recht gedaan aan de locatiekenmerken en is de grondwaarde een betere bepaling van de waarde van de locatie.
- In de voorgestelde methode vormt de WOZ-waarde een uitgangspunt. De WOZ-waarde is een marktwaarde waar de erfpachter bezwaar tegen heeft kunnen maken. Daarnaast wordt op de wijze van waardebepaling toezicht gehouden door de waarderingskamer. De laatste is een landelijke instelling en staat geheel los van de gemeente Amsterdam en haar belangen.
- De wijze van bepaling van de grondwaarde, canon en afkoopsom is geadviseerd door een onafhankelijke commissie (de GWC).
- De WOZ-methode is daarmee fijnmaziger en objectiever dan de huidige wijze van grondwaardebepaling.

Ad 9. In te stemmen met bijgaande raadsvoordracht, waarmee aan de gemeenteraad bovengenoemde beslispunten 1 tot en met 8 worden voorgelegd, met dien verstande dat de raad niet wordt gevraagd het beleid Grondwaardebepaling (beslispunt 4 van deze voordracht) vast te stellen, maar in te stemmen met het collegebesluit tot vaststelling van het beleid Grondwaardebepaling.

De formulering van de beslispunten 1 t/m 8 en de bijbehorende onderbouwing in de raadsvoordracht is identiek aan de formulering in deze collegevoordracht, met uitzondering van de aanpassing in beslispunt 4.

Voor het overige is de raadsvoordracht inhoudelijk gelijk aan deze collegevoordracht.

Ad 10. Geheimhouding op te leggen op deze voordracht en de meegezonden bijlagen nrs. 1, 2, 3 en 7 op grond van artikel 55 lid 1 van de Gemeentewet, jo. artikel 10, 2e lid, onder f en g van de Wet Openbaarheid Bestuur, tot het moment van aanlevering van de bijlagen bij deze voordracht voor de raadscommissie RO.

Ad 11. In te stemmen met het openbaar maken van deze voordracht en de bijlagen nrs. 1,2, 3 en 7 bij deze voordracht op het moment van aanleveren van de bijlagen bij deze voordracht voor de raadscommissie RO.

Op deze voordracht en de meegezonden bijlagen wordt tot het moment dat de stukken aan de raadscommissie RO zijn verzonden, geheimhouding opgelegd op grond van artikel

Kabinet

55 lid 1 van de Gemeentewet. Dit met een beroep op artikel 10, 2e lid, onder f en g van de Wet Openbaarheid Bestuur. Het politieke besluitvormingsproces kan onder druk komen te staan indien de raad niet als eerste kennis kan nemen van de besluitvorming door het college. Dit leidt tot onevenredige benadeling van de gemeente. De geheimhouding wordt opgeheven per de datum dat de stukken aan de raadscommissie RO zijn verzonden. De bijlagen nrs. 4 t/m 6 bij deze voordracht zijn reeds openbaar.

Financiële onderbouwing

Tabel 2: Financiële consequenties van de beslispunten

BATEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3

LASTEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3

I=Incidenteel

S=Structureel

Consequenties gedekt? Ja

Overige toelichting:

De financiële effecten zijn toegelicht in de onderbouwing van beslispunten 2.2. en 7.

Conclusie:

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

Communicatie

Binnen de gemeente

Na openbaarmaking: • Opnemen in de besluitenlijst • Publicatie op de website http://intranet.amsterdam.nl/kennis-beleid/ruimte-economie/vernieuwing/

Portefeuille Grondzaken (32)

Agendapunt Do

Gemeente Amsterdam

College van burgemeester en wethouders

Voordracht voor de collegevergadering van 09 mei 2017

B&W

Kabinet

Buiten de gemeente

Na openbaarmaking: • Persbericht. • Publicatie op de website http://www.amsterdam.nl/erfpacht.

Stukken

Registratienr.	Naam
AD2017-024255	5. Rapport Ortec Finance Verouderingsfactor WOZ 20161130.pdf (pdf)
AD2017-024252	2. Verschillen Grondprijsbeleid 2016 en WOZ-methode.pdf (pdf)
AD2017-024251	1. Grondwaardebepaling bestaande erfpachtrechten.pdf (pdf)
AD2017-024254	4. Rapport Ortec Finance Beoordeling uitwerking advies GWC 20161019.pdf (pdf)
AD2017-022857	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2017-024371	7. Concept-raadsvoordracht beleid Grondwaardebepaling.pdf (pdf)
AD2017-024253	3. BSQ-lijst.pdf (pdf)
AD2017-024256	6. Rapport Ortec Finance Verouderingsfactor Bouwkosten 20161130.pdf (pdf)

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e @amsterdam.nl

5.1.2e 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e @amsterdam.nl

5.1.2e 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e @amsterdam

Besluit college van burgemeester en wethouders